

FVIGOROM

Organ for linjeforeningene
ved Institutt for Naturforvaltning

**“Skogrypene” ved UMB
Bildereportasje fra India
Skogfagstudenter på verneutflykt (..?)
Naturbasert reiseliv - hvordan er framtida til studiet?**

Redaksjonsstyret:
Redaktør: Torbjørn H. Kornstad
Annonser: Stine Kvamme
Økonomi: Even Simonsen
Styremedlem: Nils Amund Krog

Layout:
Torbjørn H. Kornstad

Skribenter:
Jentene på første klasse skogfag
Line Ramsvik
Stian Stensland
Ingrid Sværd Pedersen
Jonathan Björklund
Nils-Ener Lundsbakken
Helene Magnus
Elisabeth Schmidt
Ingeborg Anker-Rasch

Korrektur:
Ingvild Seljegard
Marthe-Lise Lein
Elisabeth Ringdalen
Sindre Lehmann Søgård

Forsidefoto: Jonathan Björklund
Baksidefoto: Jonathan Björklund
Midtsidefoto: Torbjørn H. Kornstad

Innhold

3. “Skogrypene” ved UMB
4. Nytt fra linjeforeningene
6. Naturbasert reiseliv
10. På utveksling til New Zealand
14. Ränder som aldrig går ur
17. Åpen jobbsøknad
18. Min arbeidsplass
20. Energiforeningen ladet opp
22. Skogfagstudenter på verneutfukt

Forsidefoto: Tiger (Panthera tigris) i Bandhavgarh nasjonalpark, India

Baksidefoto: Isfugl (Alcedo atthis) i Bandhavgarh nasjonalpark, India

Midtsidefoto: Utsikt mot Gjende og Jotunheimen fra Heimdalshøe (1843 moh.)

Redaktøren har ordet

Så var det klart for det andre nummeret av Eviggrønn dette året! Eg må med ein gong komma med ei innrømming, nemleg at eg som redaktør ikkje har lagt ned fullt så mykje innsats som eg kanskje burde ha gjort. Det er rart med det, men å byrje på master gjer at faga blir litt meir krevande enn før. Så er det andre ting som skal følgjast opp, og plutselig er det deadline utan at ein heilt har masa så mykje etter artiklar som ein kanskje skulle ha gjort.

Men no står du i alle fall her med Eviggrønn nummer 2 for 2011 i handa, og eg håpar du blir fornøgd med det du lesar. Vi har, i alle fall etter mitt skjønn, fått inn ein ganske variert forsamling av artiklar. Som alltid er det mange som har vori på tur til forskjellige stadar. I dette nummeret har vi artiklar om turar til alt frå Østfold til India og New Zealand. Vidare har vi ein artikkel på motstående side om eit regimeskifte på skogfag: Jentene er plutselig i fleirtal. Kva skjer? Står verda til påske? Kjem denne trenden til å halde seg framover, eller er det berre eit blaff? Moro er det lell! Vi har òg fått inn ein ny artikkel i noko som byrjar å likne på ein serie, nemleg “Min arbeidsplass”. Denne gongen skriv Nils-Ener Lundsbakken, Eviggrønn sin fyrste redaktør og ein ringrev på instituttet, om det å jobbe som naturforvaltar i eit privat konsulentfirma.

Den kanskje viktigaste artikkelen i dette nummeret handlar om situasjonen på naturbasert reiseliv. For kva vil eigentleg INA med dette studiet? Er det eit studium for framtida, og blir det i så fall fulgt opp så det føles slik?

Elles vil dei som har auga med seg leggja merke til at midtsida er dekorert med eit landskapsfoto frå Jotunheimen. Det skuldast at vi ikkje heilt har fått inn nok artiklar til å fylle eit heilt nummer. Eg ønskjer dermed å takke for meg ved å sende ei oppmoding til alle studentar på INA: Eg håpar at dette bladet kan helde fram også i åra som kjem, og eg håpar at mange vil sende inn artiklar til Eviggrønn framover. Eg vil elles sende ein stor takk til dei som uoppfordra har sendt inn artiklar til tidsskriftet - det sett eg stor pris på!

Og med dei orda vil eg ønske alle ein riktig god jul!

”SKOGRYPENE” VED UMB

Fem tøffe, sexy og friluftsglade ryper som tør å ta i et tak – det er de nye jentene på skogfag. Vi som satte en historisk rekord i antall nye jenter på denne linja i år! Og som gir Skogbrukerforeningen det lille ekstra den trenger(!). Skogfag er jo ikke en linje med over-skudd av jenter. (Noe det burde vært, spør du oss, sett i forhold til alle de kjekke karene som går her...) Men det er ei nok karer som velger denne linja, så mange lurer nok på hvorfor vi valgte å gå denne retningen – for det er ikke BARE på grunn av mannfolka!

Tekst og foto: Jentene i første klasse skogfag

Når vi prater om ”De fem tøffe, sexy og friluftsglade ryperne”, da mener vi altså Halldis Linde Lie (19) fra Kristiansand, Bente Husby (19) fra Skaun i Sør-Trøndelag, Ida Lise Letnes (19) fra Inderøy i Nord-Trøndelag, Camilla Borge (21) fra Hole i Buskerud og Ida Marie Strekerud (19) fra Rakkestad i Østfold.

Og siden du mest sannsynlig lurer fælt på bakgrunnen for valget til ”De fem tøffe, sexy og friluftsglade ryperne”, så medfølger en liten begrunnelse:

Halldis og Bente har tidligere gått landbruk og naturforvaltning på videregående, og syntes det kunne være interessant og spennende å fortsette med skogfag her på UMB. Skogbruk var det som var morsomst på videregående, sier Halldis. Bente har også odell på gård, og det er nok en del av motivasjonen til å velge skogfag.

Ida Lise har, i likhet med Bente, vokst opp på trøndersk gårdsbruk. Tidlig forsto hun at landbruk var noe for henne. Trøndelag har jo alltid avlet mange skogbruksinteresserte ungdommer, men de siste åra har det vært tynt i rekkene. Derfor tar Bente og Ida Lise ansvar – og skal være med å

bidra i det trønderske skogbruket. For trønderne er UMB et trivelig eksil i noen år, før de vender tilbake til bartens hjemsted.

Ida Marie er også odelsjente, og vurderte sterkt agronomi på Tomb for å få mer kunnskap innenfor landbruket. I stedet ble det skogfag som like godt kan relateres til det å drive gårdsbruk, samtidig som det er sterkt ettersøkt arbeidskraft innenfor området. Hun har ellers bare realfag fra vgs. Camilla er den eldste av oss, med anleggsgartner og naturforvaltning som bakgrunn. Jenta er ikke redd for å bli skitten på fingrene, en bra egenskap til dette fagområdet!

Vi er et friskt pust i denne næringen, vil vi påstå. Mange begynner å gå ut på dato og det trengs sterkt en foryngelse av bestandet, som det så fint heter på skogspråket. Foreløpig er planen vår å gjennomføre bachelorgraden, men for de fleste av oss blir det nok også mastergrad i skogfag. Det er ikke så mye som står på planen fremover skolemessig... Bare et motorsagkurs i juni neste år som vi gleder oss veldig til. Vi har faktisk erfaring med motorsaga, tro det eller ei (!), men det blir ikke mindre interessant og moro av den grunn! Flere av oss hjelper til i skogen hjemme, og det er jo nettopp fordi vi liker og trives med det.

Det er nok noen gutter som ler av oss nå, og mener at vi ikke passer inn i dette miljøet. Et yrke for mannfolk, alltid mannfolk. Men hva er ikke til for å brytes? Vi er jenter som interesserer oss for skogen. Naturen er til for å brukes. Skogen er en viktig fremtid for oss og der har vi tenkt til å bidra. Vi har masse å lære, men er klare for alt. Det gjelder også nå som vi tar opp kampen mot mannfolka – vi skal vise hva vi jenter duger til!

Fagutvalget!

Har du hørt om fagutvalget? Om ikke har din klassetillitsvalgt gjort en dårlig jobb! Fagutvalget på INA består av klassetillitsvalgte fra hvert trinn på Institutt for Naturforvaltning. Ved siden av disse sitter også studentrepresentanter fra forskningsutvalget, undervisningsutvalget og instituttstyret der. Vi behandler saker her på INA/Sørhellinga som ventilasjon, utleie av kantina, lesesaler osv. Ved siden av dette er vi også tilknyttet Studenttinget som er det øverste studentorganet på UMB, der det behandles saker som angår studentene i Ås.

Via våre tre studenttingsrepresentanter fra fagutvalget er INAstudenten med på å sette dagsorden, samt å prege de enkelte sakers utfall på høyeste nivå! Derfor er det viktig at saker dere brenner inne med kommer til klassetillitsvalgt, så vi kan ta det med til ledelsen på INA eller studentting. Saker som pelsdyrfarm, ja eller nei?, bilfritt campus,

emneevalueringsystem og organisering av Det nye Universitetet er saker som har blitt tatt til Studenttinget. Så ikke vær redd for å komme med tanker om større ting enn det som foregår lokalt på INA.

Hvert halvår arrangeres det instituttallmøte der alle tillitsverv utenom klassetillitsvalgt blir besatt. Instituttallmøtet på INA er i år 23. november. Alle INAstudenter har stemmerett og kan stille til verv. Verv på valg er faste og vararepresentanter til Instituttstyret, undervisningsutvalget, forskningsutvalget og studenttinget. Still til valg! Engasjer deg! Med dette takker jeg for meg som leder i fagutvalget og ønsker Per-Fredrik lykke til neste semester!!

*Med vennlig hilsen
Nils Amund Krog
leder i Fagutvalget*

Skogbrukerforeningen

- Skaper et begeistrende skogmiljø

Skogbrukerforeningen har i skrivende stund 43 medlemmer, og en følgeskare på 128 personer på Facebook. Visjonen til foreninga er «Skaper et begeistrende skogmiljø», og det er ikke tvil om vi lever opp til dette, til tider litt for begeistrende vil noen kanskje påstå! Vi er en liten forening, men med stor aktivitet hele året, og et utrolig godt samhold på tvers av klassene.

Dusfesten ble holdt tidlig i semesteret på Frydenhaug, og med 100% oppmøte av kandidatene fra 1. klasse må vi si oss fornøyd! Etter en lang og seig dusing som virkelig satte kandidatene på prøve, var det med stor glede vi kunne konstatere at samtlige ble godkjente (selvfølgelig under tvil), og fikk det svært etterlengtede og høyt ettertraktede gyldne grantreet.

Vi har gjennom høsten arrangert to m³-forum med svært godt oppmøte fra skogbrukere og folk fra andre linjer med interesse for skog. Temaene vi har diskutert har vært kystskogbruket, Husqvarna 535FBx og plantetall i norske skoger - som skapte god debatt og et begeistrende skogmiljø!

Tradisjonen tro reiste 16 medlemmer fra Skogbrukerforeningen til Norsk Skogforum på Honne den 2. og 3. november. Det var topp stemning, gode seminarer, store diskusjoner (igjen om plantetall) og selvfølgelig nok av tid til sosialt samvær med toppeliten i norsk skogbruk.

I vårsemesteret blir det fullt trøkk og fullt program! I slutten av januar arrangeres det skogbrukerball, det blir flere m³-forum i løpet av våren, vi satser på flere fester med andre foreninger og vi ser også fram mot et vårseminar med eksterne foredragsholdere og paneldebatt! Vårens desiderte høydepunkt blir en danmarkstur med gardsbesøk, fest og aktiviteter med den danske versjonen av skogbrukerforeningen og godt sosialt samvær med gode skogbrukere!

*Hilsen Skogbrukerforeningen
ved sekretær Robert Østreng*

Naturforvalterlaget

I Naturforvalterlaget kan vi sjå tilbake på eit aktivt semester. Vi starta friskt ut i august med fadderuke og verving på graskurs. Målet var som alltid å få med så mange ferske naturforvaltarar som mogleg, og førebels ser det veldig bra ut!

Programmet i haust var vori variert, både i innhald og oppmøte. Vi hadde ein sopptur med svært godt oppmøte, trass i at det verkeleg hølja ned. Vi har hatt onsdagspilsar med sterkt varierende oppmøte, og ein bål-pils vi er fornøgd med. Vidare hadde vi ein godt besøkt filmkveld der vi viste "Into the Wild", og ein dagstur til Gaupsteinmarka. På sistnemnte var det berre tre stykkjer som møtte opp, men vi fekk ein særdeles bra tur til ein av Follo's "skjulte turskattar". No ser vi fram til julebordet, som vi trur blir eit høgdepunkt i semesteret.

Denne hausten har bydd på ein del utfordringar i høve til at det har vori mykje rot rundt utleige av lokale til foreiningsbruk. Fyrst opplevde vi å møte ein leigekontrakt der det sto at ein skulle betala 1800 kroner for å få låne kantina

på Sørhellinga - ein svært urimeleg sum, etter vårt syn. Så har det plutselig vorti stopp på alt utlån av kantina til studentar. Vi ser med undrande auge på dette, då det ikkje akkurat oppfordrar til auka frivillig aktivitet, og vi håpar at ein snart kan finna meir studentvennlege løysingar.

No ser vi framover mot vårsemesteret, der vi mellom anna skal ha årsmøte i februar. Det er mange verv som er på val, så vi håpar på godt oppmøte og mange engasjerte kandidatar!

*Helsing NF-laget
ved leiar Torbjørn H. Kornstad*

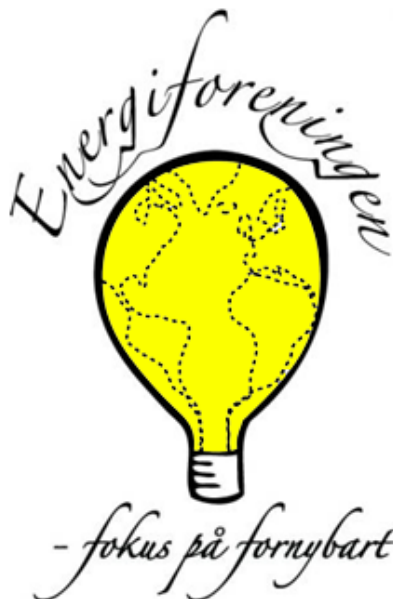
Natura Innova

Linjeforeningen er kanskje den minste på UMB, men det skjer ting her også. Vi har hatt sosiale sammenkomster, vært på quiz og spist den obligatoriske pizzaen og snart skal årets bålkveld finne sted. Heldigvis har vi også snakket med NF-laget og får lov til å være med på noen av deres arrangement. Framover ønsker Natura Innova å jobbe for et tettere samarbeid med NF-laget og ser på ulike muligheter for å reklamere for den flotte masteren i naturbasert reiseliv!

Energiforeningen

August starta med et brak med fadderuke og alt som hører med! Vi har fått inn en god gjeng på fornybar energi, og gjorde det vi kunne for at de skulle trives fra starten! Vi hadde også et interessant foredrag med Zeitgeist-bevegelsen, der flere av de få oppmøte fikk en aha-opplevelse.

For å virkelig markere starten på semesteret avholdt vi i september Energiforeningens første DUSfest!! Både nye og gamle fornybar energi-studenter møtte på bål-plassen og lovt, etter varierte ritualer og noe alkoholinntak, heder og ære til foreningen!

Oktober har ført med seg mye aktivitet på flere plan. Vi hadde semesterets første Energiforum med Småkraft, og oppmøtte fra både INA og andre institutt fikk føre om muligheter og utfordringer for Småkraftproduksjon i Norge. Samme uke reiste en liten gjeng glade fornybarstudenter til Aust Agder. Vi fikk med oss mye spennende næringsliv, med både nye ideer og mer tradisjonsrike måter å produsere fornybar energi på! Uka etter deltok vi på fagdag i Fornybar Energi her ved UMB, der vi møtte mye spennende næringsliv! Måneden ble rundet av med årsmøte. Tidligere styremedlem Kristin Viko Rasmussen ble valgt til leder, Carina Hellesjø til økonomisjef og Helene Magnus til styremedlem. Vi gleder oss til høsten, bål-pils med NF-laget, en og annen bedriftspresentasjon og nye planer for profilerings! Vi snakkes :)

*Hilsen Energiforeningen
ved leder Kristin Viko Rasmussen*

“Mastergrad i naturbasert reiseliv, sier du?”

Som naturbasert reiselivsstudent er ikke dette et uvanlig spørsmål å få, men det finnes faktisk – enn så lenge...

Etter ønske fra næringslivet ble det i 2004 opprettet et masterprogram i «Utmarksbasert næringsutvikling» på Norges landbrukshøgskole. På grunn av sen godkjenning av opprettelsen og derav manglende markedsføring, ble ikke flere enn tre studenter tatt opp høsten 2004. Med bedre markedsføring møtte ni studenter opp ved studiestart året etter.

Tekst: Line Ramsvik

Foto: Pálina Osk Hraundal

Antall studenter har siden den gang holdt seg noenlunde stabilt. Etter hvert skiftet studieprogrammet navn til dagens «Naturbasert reiseliv», fortsatt med rundt 10 nye studenter årlig. Det at antall studenter ikke vokser er bekymringsverdig, og at noen kanskje finner studiet litt på siden av hva INA bør representere, har ført med seg en del debatt om hvorvidt programmet bør bestå.

Om jeg som student på Naturbasert reiseliv skal presentere meg for medstudenter hender det ikke sjelden at disse, også de fra INA, brått får et drag av forundring over ansiktet. I det samme heves øyenbrynene og de stusser på om det virkelig er et studie som tilbys ved UMB. Da må det forklares og opplyses om hva slags fag vi tar og hva i all verden vi kan bli når vi blir store.

Gull og grønne skoger

For å holde motet oppe hos årets 4. og 5. års studenter, som tross minimal markedsføring allikevel har klart å spore opp dette studieprogrammet, er de tilsatte ved studiet flinke til å skryte av viktigheten av en slik utdanning og de gode jobbmulighetene som venter. Dette blir også bevist i gjentatte arbeidsmarkedsundersøkelser. Den siste, gjennomført i mai 2010, viser at 96 % av de uteksaminerte kandidatene er i jobb. Disse gir også arbeidsplassen en gjennomsnittskaraktér på 4,36 (på en skala fra 1-6) i forhold til studierelevans. I tillegg er det jo interessant å bite seg merke i at det som sagt var næringslivet (bl.a. Norges Bondelag og Norges Skogeierforbund) som etterspurte et slikt studium!

For en videre pep-talk, samt kanskje kunne inspirere studenter ved andre studieretninger til å vurdere denne mastergraden, kan det være greit å belyse studiets samfunnsrelevans. Ole Jonny Trangsrud som er markeds- og mediesjef i HANEN (interesseorganisasjonen for bygdeturisme, gardsmat og innlandsfiske i Norge) er blant de som påpeker viktigheten av reiselivsstudier som fokuserer på naturbruk og -forvaltning. Vårt lille land er et herlig sammensurium av natur, kultur, tradisjon og historie. Allikevel må noen vite hvordan dette skal forvaltes og ikke minst presenteres for turistene, slik at «råvarene» blir bearbeidet på et sunt vis som kan danne grunnlag for verdiskaping. Marit Strand, som jobber i næringspolitisk avdeling i

Norges Bondelag ønsker økt fokus på tilbudet av aktiviteter. Den gjengse turist vil ikke lenger bare bo på et flott hotell eller titte på utsikten, de vil oppleve Norge og føle naturen på kroppen! Dette er også et punkt rådgiver i naturbasert reiseliv hos Innovasjon Norge, Haaken Christensen, trekker frem. Han refererer til NRKs programserie «Oppdrag Sognefjorden» som noe av det beste som har hendt norsk reiselivsmarkedsføring! I tillegg legger han vekt på Innovasjon Norges filosofi om at bruk og vern kan gå

hånd i hånd, men at dette selvfølgelig skal være kunnskapsbasert forvaltning. Videre forteller Christensen om en stadig bedre holdning hos myndighetene, som endelig ser viktigheten av å samkjøre de ulike departementene for et bedre reiselivsfokus.

Behovet for kompetanse innen reiseliv og naturforvaltning resulterte nemlig i at Miljøverndepartementet denne høsten opprettet en ny stilling innen avdeling for naturforvaltning, som «vil få en sentral rolle i departementets arbeid med verdiskaping basert på natur- og kulturarven, bærekraftig reiseliv, strategiutvikling, nettverksbygging, samt oppfølging av verdiskapingsprogrammet «Naturarven som verdiskaper»...». Kompetanse innen naturbasert reiseliv vil også kunne komme til nytte når regjeringen nå foreslår å bevilge 132 millioner kroner til blant annet skjøtsel og tilrettelegging i de store verneområdene.

Et svinnende eventyr

Tross etterspørselen etter vår kompetanse «der ute» er studielinjen svært dårlig bemannet i forhold til INAs og UMBs andre vitenskapsområder, med kun to fast vitenskapelig ansatte innen fagfeltet. Disse har heller ikke reiseliv som sin primære arbeidsoppgave. I tillegg er det en 40 % stilling fra Skog og Landskap, en 10 % stilling fra NINA, samt det som hittil har vært to stipendiatstillinger. Særlig den ene stipendiaten, Stian Stensland, har brukt mye tid på oppfølging av studentene, markedsføring av masterprogrammet og andre administrative oppgaver. Nå vil derimot stillingen fra Skog og Landskap falle bort, og Stensland har gått over til å bli postdoktor. Stensland vil allikevel fortsette sin undervisning i REIS202, men ettersom 40 %-stillingen fra Skog og Landskap er hovedansvarlig for REIS300 og i tillegg har ansvar for utferden i REIS200 kan dette få betydelige konsekvenser for undervisningen.

Ettersom UMB ikke tilbyr bachelorgrader som naturlig leder til en master i naturbasert reiseliv, er det desto viktigere å knytte bånd til andre utdanningsinstitusjoner med slike tilbud. Det er i dag blant annet studenter med bachelor i geografi, naturforvaltning, reiseliv og utviklingssstudier på masterprogrammet, noe som også påpeker behovet for markedsføring internt på UMB ettersom dette masterprogrammet er såpass vidt og kan romme så mange ulike fagbakgrunner.

For å gjøre noe med den vanskelige situasjonen ble det i høst sendt en søknad fra INA til UMB om strategimidler for å finansiere en 60 % stilling som, sammen med de frigitte midlene fra 40 % stillingen hos Skog og Landskap, kunne gi rom for en ny 100 % stilling. Denne personen skulle da bidra med større kompetanse særlig innen reiseliv, samt ha det administrative ansvaret som også skulle innebære markedsføring for å øke søkermassen. Denne søknaden ble avslått av UMB, og Instituttleder Ørjan Totland ser ikke for seg at dette vil omgjøres. Alternativene som melder seg da er ifølge Totland å fortsette med samme bemanningsnivå som i dag eller å utvikle masterprogrammet.

Å fortsette studielinjen med det lave bemanningsnivået frykter jeg i praksis vil være det samme som å terminere studiet, ettersom det i dagens situasjon helt tydelig ikke er nok ressurser for den markedsføringen som er nødvendig for å få opp antall studenter. Det er en kjent sak at landbruket i Norge sliter, og om den gamle landbrukshøgskolen på Ås ønsker å bidra til økt sysselsetting i distriktene må de legge til rette for en utvikling av attraktive arbeidsplasser for de unge. De som har kompetanse til å utvikle slike arbeidsplasser er nettopp vi som går ut fra UMB med en master i naturbasert reiseliv. Om ikke noe skjer vil det kanskje ikke bli så mange flere av oss. Det er derfor viktig at også vi, studentene selv, bruker de forbindelsene vi har til tidligere studiesteder og de andre studentene ved UMB, slik at disse kan få øynene opp for det som kanskje er et av de mest anvendelige masterprogrammene ved INA.

«Å fortsette studielinjen med det lave bemanningsnivået frykter jeg i praksis vil være det samme som å terminere studiet»

Naturbasert reiseliv gir spennende jobber

Tekst: Stian Stensland

I dagens samfunn ser man nå et betydelig politisk og næringspolitisk fokus på koblingen mellom bruk og næringsutvikling i nasjonalparker og øvrig utmark, Norges reiselivsprofil, utvikling av nye næringer i landbruket og på bygda, og folks fritids- og naturbruk. Dette gir mange muligheter for masterne i naturbasert reiseliv. Over en 5-årsperiode har jeg holdt kontakten med de uteksaminerte studentene og har en nokså god oversikt over hva de jobber med og hvor. Den grundige arbeidsmarkedsundersøkelsen vi gjennomførte i 2010 gir ytterligere innsikt i kandidatenes ve og vel.

Det store bildet forteller om studenter som går ut i interessante og svært relevante jobber, og fyller et kompetansehullrom i skjæringsfeltet mellom naturforvaltning, reiseliv og entreprenørskapsfag. Å få opparbeidet en slik unik kompetanse var også formålet med opprettelsen av masterstudiet. De fleste arbeider nå med bruk og vern av natur i forhold til reiseliv, friluftsliv, arealplanlegging eller naturforvaltning i offentlig eller privat sektor i Norge og andre land. Det er videre stor variasjon i hva slags jobber folk har tatt. Det anbefales å ta en titt på arbeidsmarkedsundersøkelsen og yrkeseksemplene som finnes på www.umb.no/reiseliv. Se også Facebooksiden: "Naturbasert reiseliv" for link til fag- og nyhetsstoff. Her ligger det mye nyttig til studentoppgaver.

Lokalprodusert, kortreist mat er en viktig del av reiselivsproduktet. Her prøver Anniken ulike sorter gravet, tørket og røkt kjøtt på Fausko skysstasjon, Hemsedal. Utferd i REIS202. Foto: Stian Stensland

småkraft©

www.smaakraft.no

På utveksling - til den ANDRE SIDEN AV JORDEN...

New Zealand, ja! Nærmere bestemt Christchurch på Sørøya, hvor jeg var så heldig å få tilbringe et semester som utvekslingsstudent på Lincoln University. Flere har spurt meg hvorfor jeg valgte å reise til et land som minnet så mye om Norge når jeg først skulle på utveksling. Overfladisk sett kan jeg være enig, men ser man litt nærmere er det ganske forskjellig fra Norge.

Tekst: Ingrid Sværd Pedersen

Foto: Ingrid Sværd Pedersen

Som verdens mest geografisk isolerte land har New Zealands flora og fauna utviklet seg helt spesielt evolusjonært, med blant annet fugler som ikke kan fly og svært mange endemiske arter. Klimaet strekker seg fra subarktisk til subtropisk, og man kan kjøre ski og ligge på stranda samme dag. Jeg har aldri vært i et så sammensatt land før. Det minnet om en kombinasjon av Norge med fjorder og fjell, Storbritannia med tusenvis av sauer og steingjerder, Frankrike med enorme vinlandskap, Amerika i enkelte boligstrøk og byer, og et tropisk land med strender, palmer,

eksotiske planter og dyr. Kulturen setter også sitt preg på landet, og er nå en blanding mellom britisk og urbefolkningen Maori.

Opprinnelig bestod landet av over 80 prosent skog, og to flaggermusarter var eneste ikke-marine pattedyr. Fugler, reptiler og insekter var det desto flere av. Men når europeerne nådde New Zealand på midten av 1600-tallet begynte de å innføre mange arter og brenne ned skogen, noe som fikk konsekvenser med tiden. New Zealand har nå store økologiske problemer, og er et prakt eksempelpå hvordan det kan gå. På universitetet tok jeg noen økologifag, og eksemplene de viste til var utelukkende fra New Zealand. Dette var altså et særdeles spennende reisemål for en naturforvalterstudent.

Sommerferien min ble kort, da skolen begynte allerede 8.juli. Årstidene er motsatt, så jeg kom fra vår til vinter. Den første måneden gikk med til å bli kjent med nye folk og sette meg inn i skolesystemet. Det var pangstart fra første stund med mye nytt og masse sosialt. Jeg ville se

Skydiving i Queenstown

Bading i varme kilder ved Hamner springs

og oppleve så mye som mulig, så vi dro rundt på småturer nesten hver helg. Naturen var spektakulær og det var helt fantastisk å gå fra teltet om morgenen og rett ut til et morgenbad i en innsjø farget helt blå av isbreer, eller våkne av sol og bølge- sus i hengekøya på en kritthvit sandstrand. For alle naturinteresserte er dette paradiset, med artige ville dyr og fasinierende geologi. Her var mulighetene mange og noe for enhver, enten man ville dra en tur på stranda med surfebrett, kjøre snowboard i fjellene, hoppe i fallskjerm

eller strikk, fiske, bade i varme kilder, klatre eller se rugby som er nasjonalsporten.

Eksamensperioden var i slutten av oktober, og så var det sommerferie. Jeg avsluttet oppholdet med en og en halv måned backpacking rundt hele Sør- og Nordøya og en tur til Australia. Halvåret var ferdig før jeg visste ordet av det. Tiden gikk så utrolig fort, men det gjør den jo når man har det artig. Jeg anbefaler alle å ta et semester i utlandet hvis man har muligheten til det. Det var virkelig en opplevelse!

Utsikt mot Jotunheimen

RÄNDER SOM ALDRIG GÅR UR

Vad gör du när du sitter i en öppen jeep och en tiger gör ett utfall emot den? I denna sekund har jag ögonkontakt med tigern, och jag hoppar till samtidigt som pulsen går upp i max. Jag sneglar fram till Pappu, vår förare. Han ger ett brett flin tillbaka och säger till oss att vara helt stilla. Två sekunder senare ligger tigern ner igen, jag hade visst skrämt tigern när jag bytte fotoställning.

Tekst: Jonathan Björklund

Foto: Jonathan Björklund

Tidig morgon i Bandhavgarh nasjonalpark har mycket att bjuda på; påfåglar som springer över vägen, kungsfiskare som letar efter föda, gamar som leker vid vattenhållet innan värmen stiger och apor som hoppar omkring i träden. Denna morgon var det mycket lugnare än de tidigare dagarna. Vi körde inåt i parken och letade efter färska tigerspår, men utan tur.

Tiger (Panthera tigris)

Vi stannade till för några Axishjortar som slogs i de första solstrålarna. Efter en del övervägande mellan föraren och guiden bestämde dem att vi skulle fortsätta in i parken upp på en höjd där vi inte varit tidigare. Efter en halvtimmes körning med branta stigningar och skarpa kurvor stannar vi till. Längre fram på vägen ligger det fyra tigrar. En mor och tre ungar, två hanar och en hona. Vanligtvis går de på en gång men nu valde mamman att ligga kvar på vägen. Med moderns trygghet i ryggen tog nyfikenheten hos den ena hannen över. Vi verkade vara några spännande objekt så han kom emot oss.

Bengalbieter (Merops leschenaulti)

Aksishjort (Axis axis)

Att få se en samlad tigerfamilj hör inte till vanligheterna, att få en tigerunge på tio månader innanför närgränsen på tel-zoomen är ännu ovanligare, men det slutar inte här. Denna hane bestämde sig för att klättra upp i ett träd och detta är så ovanligt att till och med föraren och guiden blev helt till sig. Vi fick totalt cirka 30 minuter tillsammans med familjen innan de vandrade iväg in i djungeln igen. När den större delen av adrenalinet efter detta möte lagt sig så var det dags att köra mot portarna igen.

Sjekk ut:

<http://www.realphoto.se>

Asiatisk elefant (Elephas maximus)

På vägen ut tänker jag över tigerns status i världen. Det finns cirka 3500 individer kvar varav 1400 finns i Indien. Av tigerns habitat räknar man med att endast elva procent återstår, och detta minskar på grund av ett allt större behov för jordbruk. Arbetet med att rädda tigern har ökat de sista åren, men det är en svår kamp mot tjuvjägare och korrupktion inom myndigheter och nationalparker.

Jag vaknar till av att Pappu ropar "Jonathan! Char bagh, char bagh! Are you happy?". "Fyra tigrar? Klart jag är glad!" svarar jag och lutar mig tillbaka.

När vi kör ut ur porten och ser folket i de andra bilarna sitter och stirrar på oss då dem inte fått se någon tiger denna morgon, så är det med ett stort smil som vi kör hem igen med detta oförlömligt randiga möte i minnet.

Vekselskogørn (Nisaetus cirrhatus) med rustand (Tadorna ferruginea) i klørne

Student på fornybar energi
Institutt for naturforvaltning (INA)
1432 ÅS

fornybar@student.umb.no

Ås, 28.03.12

Energibransjen
v/potensiell arbeidsgiver
0167 OSLO

JOBBSØKNAD

Jeg viser til stillingsutlysningen på deres nettsider, og ønsker med dette å søke på stillingen som nyansatt, referanse 147/10.

Jeg er 25 år, født 16.02.87, og studerer fornybar energi ved Universitetet for Miljø- og Biovitenskap. I løpet av min studietid har jeg blitt mer og mer usikker på hva jeg utdanner meg til, og særlig hvilken kompetanse jeg nå innehar. Jeg har tatt emner innen blant annet økonomi, jus, naturforvaltning, skogfag, realfag og arealplanlegging i tillegg til fag knyttet til energisystemer, -teknologi og -markeder. Dette mener mine medstudenter og ansatte nede på TF at gjør meg kompetent til fint lite når det gjelder energispørsmål. Tidligere sommerjobbsøknader viser at også arbeidslivet sliter med å forstå hvem jeg er og at de i aller høyeste grad har bruk for meg. Hvorfor er det sånn?

Energi er et samfunnsspørsmål, og en samfunnsvitenskapelig utdanning i fornybar energi bør derfor være den naturligste ting i verden. Hvorfor skal en bred fagbakgrunn være et hinder for god kvalitet? Jeg har tatt emner fra mange ulike fagområder, noe som gjør meg i stand til å se framtidens energiutfordringer fra ulike vinkler. Tverrfaglighet er en nødvendighet dersom vi skal få til en omlegging av dagens energisystem. Verden trenger meg!

Jeg kan ikke legge sjøkabel til kontinentet, men jeg kan gjøre det mulig for ingeniørene å fastsette byggestart. Jeg kan ikke sette opp vindmøller langs norskekysten, men jeg kan gjøre det mer sannsynlig at prosjektet realiseres. Jeg kan ikke konstruere en effektiv pumpeturbin, men jeg kan skape etterspørsel etter teknologien. Jeg har masse å bidra med!

Som person er jeg selvstendig og jobber godt i team. Jeg håper INA sine kandidater i fornybar energi blir tatt i betraktning når dere skal gjøre nyansettelser, og møter gjerne til intervju!

Med vennlig hilsen,

Student på fornybar energi, INA

Min arbeidsplass: **Naturforvalter i Rambøll**

Etter fullført master i naturforvaltning våren 2011, og vel tre måneder i arbeidslivet, har jeg blitt bedt om å dele noen erfaringer med dagens INA-studenter.

Tekst: Nils-Ener Lundsbakken

Foto: Nils-Ener Lundsbakken

Som naturforvalterstudent har jeg alltid sett for meg en jobb i det offentlige etter endt utdanning. Jeg drømte om en trygg arbeidsplass i kommunen der en stor del av lønna ville bestå i muligheten til å stikke kjepper i hjulene på gravemaskiner, hemningsløse utbyggere og politikere med en viss partitilhørighet. Med årene ville det kanskje være naturlig å avansere til fylkesmannens miljøvernavdeling eller andre overordnede myndigheter? Min første arbeidsplass skulle likevel bli et av landets største private konsulentfirma. Etter vel tre måneder i jobben har jeg kun positive erfaringer fra en arbeidsplass med varierte og spennende oppgaver. Den store drømmen lever selvsagt fortsatt, men er plutselig redusert til et lite talglys på en ellers solrik arbeidsdag.

Mens masterinnspurten sto på som verst i vår tikket det inn en e-post fra Rambøll som søkte etter en naturforvalter med interesse for planlegging. Med fordypning i miljørett og masteroppgave ved Institutt for landskapsplanlegging var dette midt i blinken. Etter en kort søkeprosess og en lang sommerferie var jeg omsider klar for å yte noe tilbake til samfunnet (og miljøet) etter seks år i Ås-bobla. Jeg følte meg heldig som hadde fått en meget interessant og relevant jobb rett etter endt utdanning.

Rambøll er et dansk konsern med avdelinger i mange land og med kontorer i alle landsdeler i Norge. Her jobber jeg sammen med arealplanleggere, arkitekter og sivilingeniører i seksjonen for plan og utredning. Som eneste naturforvalter i avdelingen har jeg ansvar for å ivareta hensyn til natur og miljø i planprosesser som seksjonen arbeider med. Dette innebærer at jeg er involvert i mange ulike oppdrag samtidig, og at mine faglige vurderinger har betydning og blir tatt hensyn til. Sentrale oppgaver er konsekvensutredninger og å ivareta naturmangfoldlovens krav til utredninger og vurderinger i planprosessen.

Om å bli kastet ut i det..

Etter å ha fått jobb i konsulentbransjen hørte jeg mange rykter om hva jeg hadde i vente. Noen advarte meg mot "stort arbeidspress med store krav til å levere resultater for firmaet", mens andre snakket om hvordan jeg ville bli "kastet ut i faglige utfordringer fra dag én". Mitt inntrykk er at ryktet om stort arbeidspress er betydelig overdrevet. I Rambøll ligger fokus på økonomiske resultater først og fremst på avdelingen eller seksjonen, mens arbeidsmengde og arbeidsoppgaver fordeles etter kompetanse og kapasitet hos de ansatte. En fleksibel arbeidstid gjør det også mulig å ta i et tak ekstra i perioder med stor arbeidsmengde, og ta ut avspasering i perioder med mindre trykk.

Utsikt fra feltkartlegging på Ifjordfjellet

Ryktet om at man blir kastet ut i faglige utfordringer kan absolutt bekrefte og er utelukkende positivt. Andre uka i jobb gikk turen til Ifjordfjellet i Finnmark. Her hadde jeg ansvar for utarbeidelse av konsekvensutredning for opprusting av fylkesveien over Ifjordfjellet. Dette innebar blant annet å utføre vegetasjons- og naturtypekartlegging, utredning av konsekvenser for friluftsliv og naturmiljø, samt koordinering og sammenstilling av utredninger for reindrift, kulturminner og landskap.

Varierte arbeidsoppgaver

Etter noen flotte dager med feltarbeid i nord fortsatte høsten med blant annet konsekvensutredning for høyhastighetstog mellom Oslo og Trondheim, reguleringsplan for lakkeringsverksted ved våtmarksområde på Lillestrøm og konsekvensutredning for dobbeltspor på Vestfoldbanen. I løpet av de første tre månedene har jeg også vært på soppkartlegging i Drøbak (med soppeksperter Per Marstad), vært saksbehandler for Hol kommune, og studert byplanlegging i London!

I konsulentbransjen er ingen arbeidsdager like og jeg får bruk for hele den faglige bredden fra utdanningen. I løpet av en vanlig arbeidsdag vil jeg kunne bruke kompetanse fra fag som botanikk, zoologi, vegetasjonskartlegging, jus, miljøpolitikk og arealplanlegging. Jeg arbeider med prosjekter for offentlige og private oppdragsgivere, og må forstå og vurdere problemstillinger fra ulike sider.

Anbefalinger til dagens studenter

Det beste tipset jeg kan gi dagens INA-studenter er at man forsøker å finne sin egen nisje innenfor faget og bygger opp utdanningen etter faglige interesser. Tenk at du må skille deg ut i mengden for at du og din drømmearbeidsgiver skal finne hverandre en gang i fremtiden. Dette innebærer å ikke bare velge de samme emnene som dine nærmeste studiekamerater, snarere tvert imot!

Visdomsord til slutt: Ekte Ås-studenter er med i lag og foreninger, jobber dagnad for Samfunnet eller Uka og/eller engasjerer seg i studentdemokratiet. Potensielle arbeidsgivere legger vekt på dette i rekruttering. Vel så viktig er det at dette gir deg nyttige erfaringer og minner for livet!

Er du interessert i Alaska?

Jeg heter Scott Brainerd og er interessert i å komme i kontakt med studenter som ønsker å dra til Alaska som en del av studiene sine. Jeg sitter i en unik posisjon med formell tilknytning til både INA og Universitetet i Alaska, i tillegg til min stilling som forskningsleder hos den statlige viltforvaltningsetaten her i Fairbanks. Studenter som er interessert særlig i viltfaglige temaer, og som har lyst å ta et studieår i Alaska, er velkomne til å ta kontakt og høre om mulighetene for studentoppgaver. Siden jeg er formelt knyttet til INA, har jeg mulighet til å bistå som assisterende veileder til hovedfagsstudenter. Som forskningssjef har jeg ansvar for mange spennende viltforskningsprosjekter som omfatter mange av de jaktbare viltartene i Arktis og indre strøk i Alaska. Vi besitter mye data som kan egne seg til masteroppgaver, doktorgradsstudier eller postdoc-forskning. Det er også muligheter å delta i feltarbeid som frivillig assistent i kortere perioder under oppholdet som utvekslingsstudent.

Det er alltid hyggelig å treffe norske studenter som velger å dra til Alaska på et lengre studieopphold, og min kone og jeg vil også kunne bistå med praktisk hjelp og orientering. Interesserte studenter kan kontakte meg ved å skrive epost til meg, enten til scott.brainerd@umb.no eller til scott.brainerd@alaska.gov.

Energiforeningen ladet opp

Å dra på tur med Energiforeningen er noe du ikke vil gå glipp av. Ikke bare var det fullpakket opplegg på en og en halv dag, med seks spennende bedriftsbesøk og en businessmiddag. Det var også hyggelig og sosialt med fine stunder i Sørlandsidyll. For at du som er energiinteressert ikke kan unngå å bli med på neste tur, får du her et lite innblikk i hva som skjedde 13-14. oktober.

Tekst: Helene Magnus

Foto: Kristin Viko Rasmussen

Første stopp var Moland Biovarme på Akland. Der fikk vi se at de brukte sagflis fra ryddet skog og avfallsskog til å varme opp et helt industriområde. Tidligere ble skog som skulle ryddes for å bygge nye områder ofte brent, men de siste to årene har det blitt stor utbredelse av bio-anlegg som heller utnytter denne sagflisen til varme.

Den revolusjonerende tidevannsteknologien vi fikk se hos FluMill i Arendal imponerte samtlige i stor grad. Offshore spesialistene har kommet med en ny og mye mer effektiv teknologi for å utnytte tidevannsenergien, med store installasjoner under vann som likner skruer. Hva er vel mer genialt enn å utnytte energien fra tidevannet som du kan forutse eksakt flere år i forkant? Camilla sin store drøm kom i alle fall i oppfyllelse av å høre om denne nye teknologien.

Ved fiskemottaket i Arendal fikk vi dessuten møte en skikkelig Petter Smart-fyr, Gunnar Ettestøl. Han hadde på hobbybasis sammen med noen studenter laget en liten modell av en flytende vindmølle som samtidig utnyttet bølgeenergi. Den fikk vi være med å sette på sjøen for første gang, og den fungerte særdeles godt.

Vi var så heldige å ha en businessmiddag med Jon Inge Brattekaas fra FluMill og Morten Henriksen fra Arendal Fosskompani på Madam Reiersen restaurant, med deilige hjemmelagde burgere. Vi hadde en hyggelig kveld og fikk mange nyttige råd og vink om hvordan energibransjen

fungerer og om viktigheten av kontakter og godt nettverk. Overnattingen fant sted på Hove-leiren på Tromøya, der det var godt stemning og noen fikk med seg måneskinnstur og soloppgangen langs rullesteinstranden.

Neste morgen startet vi friskt med en utendørs omvisning på energiparken UiA i Grimstad (den gamle planteskolen). Der var det utrolig vakkert med nesten like fin andedam som på Ås. De drev blant annet med forskning på pil som energiskog. Senere fikk vi en lang omvisning på Bøylefoss kraftstasjon som eies av Arendal Fosskompani. Kraftstasjonen var over 100 år gammel og hadde åtte turbiner. Det var virkelig historie i alle vegger og vinduer. Til sist Besøkte vi Fylkeskommunen i Aust-Agder. Der fikk vi godt innblikk i deres store satsing på klima; ”høye mål, lave utslipp”, og fikk høre om energi og miljøarbeid i offentlig virksomhet. Fylkesmannens miljøavdeling hadde mange spennende prosjekter på gang og vi var alle enige om at det virket som en attraktiv arbeidsplass.

Turen var over, vi takket for alt og gleder oss til neste gang! Så måtte vi suse tilbake til Ås. Noen skulle rekke Ølfesten...

Skogfagstudenter på verneutfukt (..?)

Skogbrukere interessert i vern? Nei, dette må være feil, tenker du sikkert. Men den gang ei!

Nå i høst dro 8 lystige skogfagstudenter fra 2. klasse på UMB i retning Halden, der vi skulle få et innblikk i en viktig del av skogbruket, nemlig verning av skogsområder. Turen ble tatt på eget initiativ, ettersom vi skogfagselever har hørt mye om vern, men ennå ikke har fått sett altfor mye av det med egne øyne.

Tekst: Elisabeth Schmidt og Ingeborg Anker-Rasch

Foto: Ingeborg Anker-Rasch

Med strålende vær i vente, kom skogstudentene seg endelig på tur. Vi dro til Hafsrød gård, sørøst i Halden, der vi skulle på befaring i et naturreservat. Hensikten med turen var å lære mer om hvordan verning faktisk foregår, fra en skogeier som har vært gjennom prosessen selv, i tillegg til å få et avbrekk fra skolebenken. Vi skulle også få se hvordan skogsarbeidet kunne kombineres med oppdrett av dåhjort og annet gårdsbruk.

Naturreservatet vi fikk se heter Fuglen naturreservat og ble frivillig vernet i 2006 etter initiativ fra skogeieren Fritz Anker-Rasch. Reservatet dekker ca 2400 dekar, og omfatter både tjern, myrer og ca 1800 dekar med produktiv skog av lav bonitet. De fleste naturreservater finnes i likhet med Fuglen på privat grunn. I Halden finnes det 15 andre verneområder, derav et reservat som kalles Lundsneset, ikke langt unna området vi besøkte.

Hvorvidt man skal verne eller ei, ble mye diskutert da vi ruslet gjennom området, ettersom man ved vern av et område ikke lenger kan drive med tømmerdrift – noensinne. Denne retten fraskriver grunneieren seg, men han beholder både grunneierretten og jaktretten på området. Ettersom området som tidligere nevnt ble frivillig vernet, var mange av studentene interessert i hvorfor en skogbruker ville verne et område med produktiv skog. Til svar fikk vi at området var vanskelig å komme til, og dermed ville føre til store kostnader i forhold til verdien av virket som kunne

Utsikt over Krokvannet, en del av naturreservatet.

*Et sjeldent skogbrukerøyeblikk:
Blide og fornøye blant
krokete trær!*

bli tatt ut. Siden området har svært gamle trær som kunne være verdt å ta vare på, mente grunneieren at det ville være egnet som et vernet område da skogsdrift uansett ville bli problematisk der. Studentene syntes det var fint å kunne få høre hvordan disse avgjørelsene ble tatt i det virkelige liv, og ikke bare i teorien.

Skogbruket har kommet i et mindre heldig lys med tanke på vern i den siste tiden, og det var derfor viktig for studentene å se at mange skogbrukere faktisk tar vare på områder som har spesiell verdi. Selv så vi en furu som grunneieren anslo til å være minst 350 år gammel.

Skogbruk handler ikke bare om drift av skogen, men også om alternative inntekter ved siden av driften. Å drive skog vil antageligvis ikke gjøre deg rik, og da er det viktig å kunne utnytte andre områder for ekstra inntekt. På Hafsrød blir dette gjort ved oppdrett av dåhjort, der kjøttet selges videre til privatpersoner og restauranter. Disse lever på store åpne områder, bestående av både beitemark og skog. I

God stemning på koietur (F.v. Tore Steigen, Tor Gunnar Bjøre, Ahmad Al-Gashamy, Jacob Lajos Volent, Ole Stabekk, Terje Olav Ryd, Elisabeth Schmidt)

tillegg drives det med utleie av koier og hytter. Vi fikk selv låne en av disse over natten, og her avsluttet vi kvelden med dåhjortkjøtt og noe godt i skogbrukerkoppen.

Turen ga oss et lite innblikk i hvordan gårdsbruk og skogsdrift kan bli mer lønnsomt, samtidig som man tar vare på det biologiske mangfoldet. Absolutt et nyttig tillegg til utdannelsen vår ved UMB. Befaringen ga mersmak og motivasjon til å utforske ulike deler ved skogstudiene, og i de sene nattetimer ble alle invitert til en ny skogstur hos en medstudent neste år. Dette er kanskje et tegn på en ny tradisjon inspirert av Pan selv, skogguden vi alle sverger til.

